

ЖЕКЕ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ДЕПОЗИТТЕР НАРЫҒЫНА ҚЫСҚАША АҚПАРАТТЫҚ ШОЛУ 2020 жылдың 3-ші тоқсаны бойынша

Жеке тұлғалар салымдары нарығының даму динамикасы

Депозиттерге кепілдік беру жүйесіне (бұдан әрі – ДКЖ) қатысушы банктердегі жеке тұлғалар депозиттерінің көлемі 2020 жылғы 1 қазан айына қарай 10.3 трлн. теңгені құрады, тоқсан ішінде +5.1% (1-сурет). Жыл басынан бері ДКЖ салымдарының өсімі 11.1% құрады (+1 032 млрд. теңге, 2-сурет), соңғы 12 айда жеке тұлғалардың депозиттері нарығында 17.4% (+1 528.9 млрд. теңге) өсім байқалды. Валютаны қайта бағалауды қоспағанда¹, жеке тұлғалардың депозиттері 2.6% өсті (соңғы 12 айда + 12.8%).

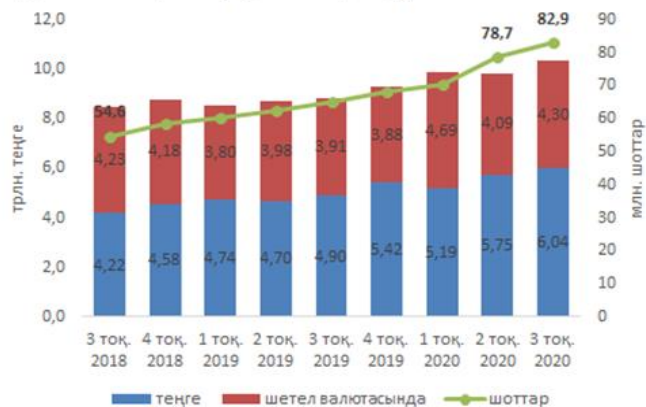
2020 жылдың үшінші тоқсанында халықтың депозиттік салымдары 5.1% өсті (жыл басынан бастап + 11.4%, соңғы 12 айда +23.2%). 2020 жылдың 2-тоқсанында ұлттық валютадағы депозиттер айтарлықтай өскеннен кейін (+ 10.6%) 2020 жылдың 3-тоқсанында өсу қарқыны төмендеу мәнге тұрақталды. Белгілі дағдарыстық құбылыстарға қарамастан, теңгедегі депозиттердің өсуі ұқсас кезеңдермен салыстырғанда абсолюттік мәнде рекордтық мәндерді көрсетеді (+620 млрд. теңге), 2019 жылы (+316.5 млрд. теңге) және 2018 жылы (+314.5 млрд. теңге).

Жеке тұлғалардың валютадағы депозиттері 2020 жылдың 3-тоқсанында теңгемен есептегенде 5.1% өсті (+210 млрд. теңге, 3-сурет). Соңғы 12 айда жеке тұлғалардың валютадағы депозиттері (теңгемен есептегенде) 10% өсті (+391.1 млрд. теңге). Доллармен есептегенде, жеке тұлғалардың шетел валютасындағы депозиттері 2020 жылдың 3-тоқсанында 1.1% төмендеді (-116.1 млн. АҚШ доллары, 3-сурет). Соңғы 12 айда жеке тұлғалардың валютадағы депозиттері доллармен есептегенде 0.6% төмендеді (-62.4 млн. АҚШ доллары).

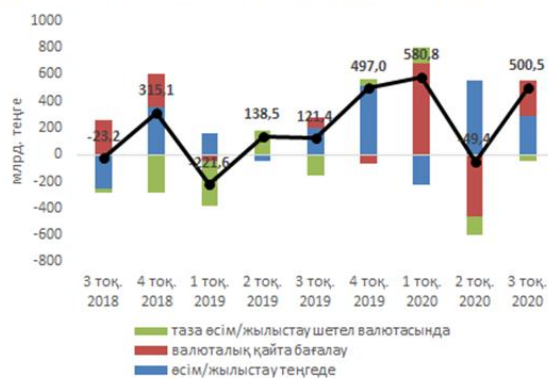
Осылайша, бұрын валюта бағамының қатты құбылмалылығы жағдайында өскен, 2020 жылдың 3-тоқсанында АҚШ долларында есептелген валютадағы депозиттердің төмендеуі кезінде жеке тұлғалардың теңгедегі депозиттерінің айтарлықтай өсуі жалғасты (2-сурет). Алайда, 2020 жылдың 3-тоқсанында теңгенің айырбас бағамының әлсіреуіне байланысты (+6,4%) валюта бағамын қайта бағалау нәтижесінде валютадағы теңгемен есептелген депозиттердің өсуі байқалады.

Валюта бағамының 3-тоқсанында 2020 жылдың 2-тоқсанымен салыстырғанда әлсірегеніне қарамастан, валютадағы депозиттердің (АҚШ долларында) өсуінің жалпы динамикасы төмендеуін көрсетуде (3-сурет). Осылайша, 3-тоқсанның соңында АҚШ долларында есептелген шетел валютасындағы депозиттердің жалпы көлемі 2013 жылдан бері ең төменгі мәнді көрсетті.

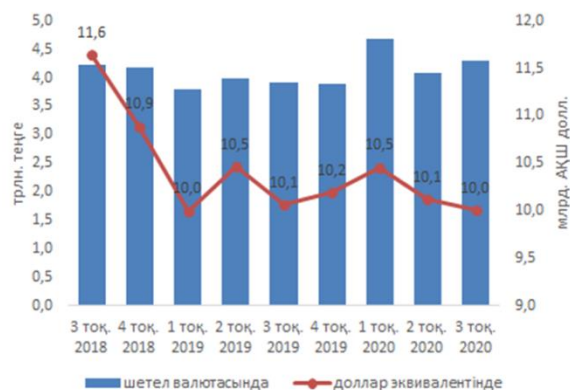
1-сурет. Жеке тұлғалар депозиттерінің динамикасы

2-сурет. Жеке тұлғалар депозиттерінің құрылымының өзгеріс динамикасы

3-сурет. Валюталық депозиттердің өзгеру динамикасы

¹ Барлық кезеңдерде валютаны қайта бағалау әсерінсіз мәндерді есептеу кезінде базалық бағам ретінде 2019 жылдың аяғындағы айырбас бағамының мәні алынды.

Жеке тұлғалардың депозиттері шоттарының саны 2020 жылдың 3-тоқсанында 5.4% өсіп, 82.9 млн. шотты құрады (соңғы 12 айда +27.3%, 1-сурет). Карантиндік шектеулер мен әлеуметтік көмек төлемдерінің әсер етуіне байланысты 2020 жылдың 2-тоқсанында шоттардың күрт өскенінен кейін (+ 11.8%) 3-тоқсанда шоттардың өсу қарқыны орташа мәндерге оралды. Алайда, 2020 жылдың 3-тоқсанындағы шоттардың 4.3 млн. өсуі 2019 жылғы шоттар санының орташа тоқсандық өсімінен әлдеқайда жоғары (+2.4 миллион шот).

Депозиттердің сегменттер бойынша орналасу құрылымы

- *Көпшілік сегмент* – 15 млн. теңгеге дейінгі қалдықтары бар депозиттер.

- *Ортаңғы сегмент* – 15 - 50 млн. теңгеге дейінгі қалдықтары бар депозиттер.

- *Ірі сегмент* – 50 млн. теңгеден асатын қалдықтары бар депозиттер.

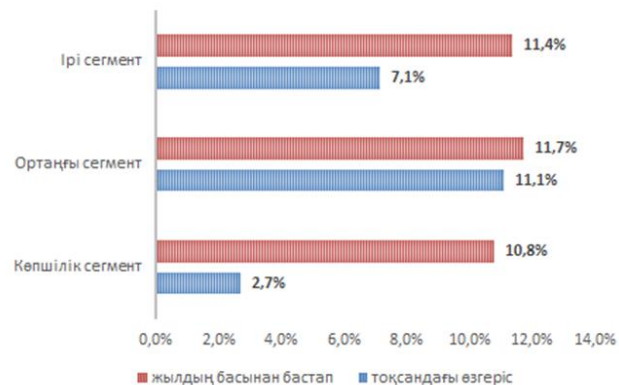
2020 жылдың 3-тоқсанында депозиттердің барлық үш сегментінде өсім байқалды. Салыстырмалы түрде ең үлкен өсімді ортаңғы сегменттің депозиттері көрсетті (2020 жылғы 3-тоқсанда +11%, 4-сурет). Алайда, абсолюттік мәнде өсімнің көшбасшысы ірі сегменттің депозиттері (+231.7 млрд. теңге), содан кейін көпшілік сегменттің депозиттері (+147.1 млрд. теңге) болып табылады. Жыл басынан бері өсудің абсолютті көшбасшысы депозиттердің көпшілік сегменті болды (+548 млрд. теңге). Бұған қоса жыл басынан бері ірі сегменттегі депозиттердің айтарлықтай өсуін атап өткен жөн (+355.3 млрд. теңге). Жалпы депозиттер бойынша, барлық сегменттердегі өсім негізінен теңгелік депозиттердің өсіміне байланысты болды (ірі сегментте айқын байқалмайды).

2020 жылғы 3-тоқсандағы теңгелік депозиттердің өсуінің көшбасшылары: көпшілік сегмент (+ 2.5%, +107.9 млрд. теңге) және ірі сегмент (+108.4 млрд. теңге). Сондай-ақ, 2020 жылғы 3-тоқсанда ірі сегменттегі теңге депозиттерінің өсімі (+13.2% тоқ./тоқ., +2.9% жыл басынан) бұрын байқалған жылыстауды және одан кейінгі шетел валютасына айырбастаудың орнын басқанын атап өткен жөн.

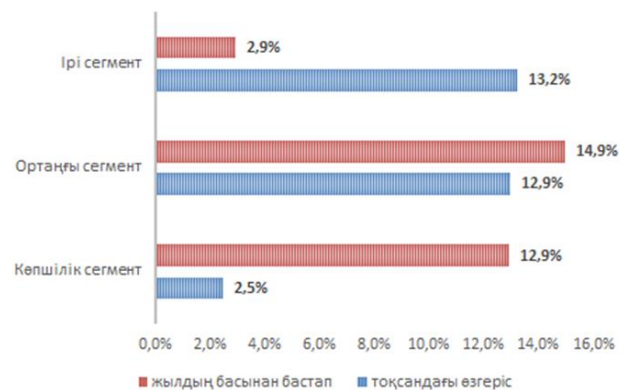
Ірі сегментте АҚШ долларындағы валюталық депозиттер төмендеуін жалғастырды (-1.2% тоқ./тоқ.), осылайша бұрын байқалған теңге бағамының бір уақытта құнсыздануымен және макроэкономикалық шоктармен байланысты (2020 жылдың 1-тоқсанында) болған күрт өсімді тегістеді. Алайда, ұлттық валютаның әлсіреуінің жалғасуы нәтижесінде, теңгемен есептегенде, бұл өзгерістер валютадағы депозиттер өсімінің төмендеуіне әсер еткен жоқ (+5.1% тоқ./тоқ.).

Осылайша, бұрын байқалған айырбас бағамының айтарлықтай өсімі (2020 жылғы 1-тоқсаны) алдымен ірі сегменттің валютаға көшуіне, содан кейін пайда болған

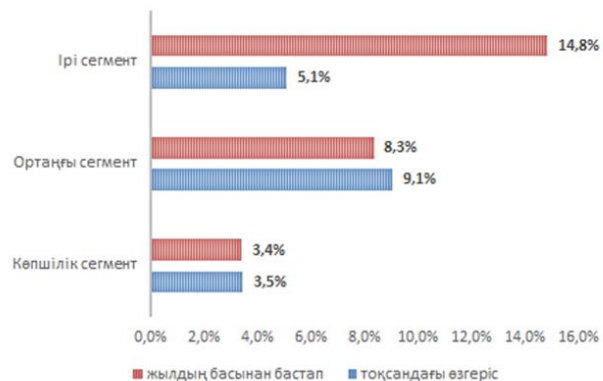
4-сурет. Жеке тұлғалардың депозиттері сегменттеріндегі өзгерістер

5-сурет. Теңгедегі депозиттер сегменттерінің өзгеруі

6-сурет. Шетел валютасындағы депозиттер сегменттерінің өзгеруі

артық депозиттердің (валютаның қайта бағалануынан кейін) қайта теңгелік депозиттерге айналуына ықпал етті. Сонымен қатар, 2019 жылдың соңына қатысты АҚШ долларында есептелген соманы іс жүзінде төмендеткен жоқ.

Валюталық депозиттердің төмендеуіне (АҚШ долларымен) негізгі үлесті көпшілік сегмент қосады (-2.7% тоқ./тоқ., -8,2% жыл басынан). Бұл сегментте 2020 жылы тіпті әртүрлі валюталық шоктарға қарамастан, долларлық депозиттердің үнемі төмендеуі байқалады.

Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, жеке тұлғалар депозиттер нарығының сандық және сапалық өсуінің негізгі драйвері көпшілік сегмент болып табылады деген қорытынды жасауға болады. Көпшілік сегменттен кейінгі өсудің бірқалыпты динамикасын ортаңғы сегмент көрсетеді. Жылыстау және өсім бөлігінде де, валютаның теңгеге тұрақты айырбастауында да ең құбылмалы сегмент – ірі сегмент, бұл ішінара осы сегменттегі депозиттік өнімнің орналастырылуымен түсіндіріледі.

Өзгерістер нәтижесінде сегменттің арақатынасы 2020 жылдың 3-тоқсанының соңында келесідей бөлінді (7-сурет): 54.5% – көпшілік сегмент (жыл басында 54.7%), 11.8% – ортаңғы сегмент (жыл басында 11.8%), 33.7% – ірі сегмент (жыл басында 33.6%). 2020 жылы депозиттік сегменттерде айтарлықтай құрылымдық өзгерістер болған жоқ. Өзгерістер барлық сегменттерде синхронды түрде жүрді, бұл жанама түрде жалпы макроэкономикалық факторлар әсерінің басым екендігін көрсете алады.

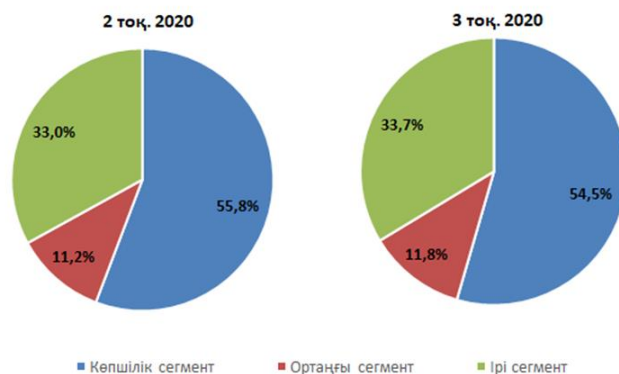
Шоттар бойынша 3-тоқсанның аяғында барлық сегменттерде теңгеде де, шетел валютасында да шоттардың орташа өсімі байқалды: көпшілік сегмент +4.9% теңгеде және +13.5% шетел валютасында, ортаңғы сегмент +13.2% теңгеде және +9.3% шетел валютасында, ірі сегмент +11.9% теңгеде және шетел валютасында +8.7%. Сондай-ақ, 2020 жылғы 1-тоқсанның едәуір төмендеуінен кейін ірі сегменттің теңгелік шоттарының кері қалпына келуі байқалады (+5.8% жыл басынан). Сонымен қатар, валюта шоттарының сәйкесінше төмендеуі болған жоқ.

Көпшілік сегменттегі валюталық шоттардың айтарлықтай өсуін атап өткен жөн (+52% жыл басынан). Бұл шоттардың негізгі бөлігі 1 миллион теңгеге дейінгі санатқа жатады. Жалпы соманың барлық шоттарға қатынасы жыл басындағы 29.2 қарсы 18.5 құрады, бұл жаңа шоттар ашу өсімі салымдар мөлшерінің өсімінен басым екендігін көрсетеді. Негізі бұл шоттар көп мөлшерде ағымдағы жылы валютаның қатты құбылмалылығы жағдайында тез валюта айырбастау мүмкіндігі үшін пайдаланылады, бұл жанама түрде ұлттық валюта бағамының динамикасына қатысты жағымсыз күтулердің болуын көрсетуі мүмкін.

Мерзім бойынша депозиттердің орналасу құрылымы

3-тоқсандағы теңгелік депозиттердің өсуі негізінен мерзімсіз салымдар есебінен болды (+7.2%, +222.3 млрд.

7-сурет. Жеке тұлғалардың депозиттері сегменттерінің құрылымы

теңге, 9-сурет), 2020 жылғы 3-тоқсандағы ұлттық валютадағы депозиттердің жалпы өсімінің 77%. Теңгедегі депозиттердің төмендеуі тек талап етілгенге дейінгі депозиттер бойынша байқалды -14.4% тоқ/тоқ, (-22.6% жыл басынан). Алайда депозиттердің жалпы көлеміндегі үлесінің аздығына байланысты олардың азаюы теңгедегі жеке тұлғалардың депозиттерінің жалпы көлеміне айтарлықтай әсер етпейді.

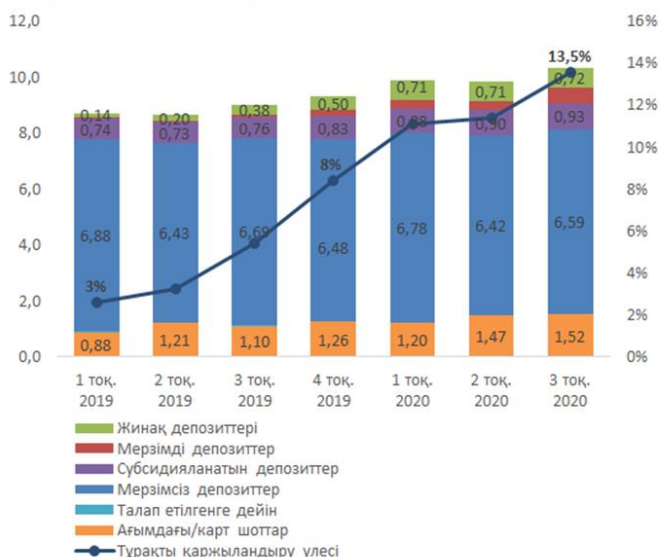
Теңгедегі депозиттердегі ең үлкен үлесті бұрынғыдай мерзімсіз депозиттер алады – 54.6% (2019 жылдың аяғында 58.6%), ағымдағы карт-шоттар – 19.5% (2019 жылдың соңында 18.4%), содан кейін субсидияланған депозиттер – 15.4% (2019 жылдың соңында 15.2%). Ағымдағы және карт-шоттардағы теңгелік депозиттердің биылғы жылы едәуір өсуін атап өткен жөн: +17.8% жыл басынан бері немесе теңгедегі депозиттердің жалпы өсімінен 28.7%. Бұл өсімнің негізгі бөлігі карантиндік шектеулердің белсенді кезеңіне тап келді және бұл онлайн режиміне іс жүзінде толық көшу қажеттілігімен де, мемлекет тарапынан көмек алу механизмімен де байланысты.

Шетел валютасындағы депозиттерде мерзімді депозиттердің айтарлықтай өсімі байқалды 91.7% (+241.9 млрд. теңге). Шетел валютасындағы депозиттердің жалпы тоқсандық өсімі толығымен дерлік шетел валютасындағы мерзімді салымдардың үлесінде болды. Келесі шетелдік валютадағы депозиттер бойынша тоқсан ішінде шамалы төмендеу байқалды: мерзімсіз 1.6% (-52.3 млрд. теңге), жинақ 13.5% (-21.6 млрд. теңге) және талап етілгенге дейінгі 7.6% (-1.3 млрд. теңге).

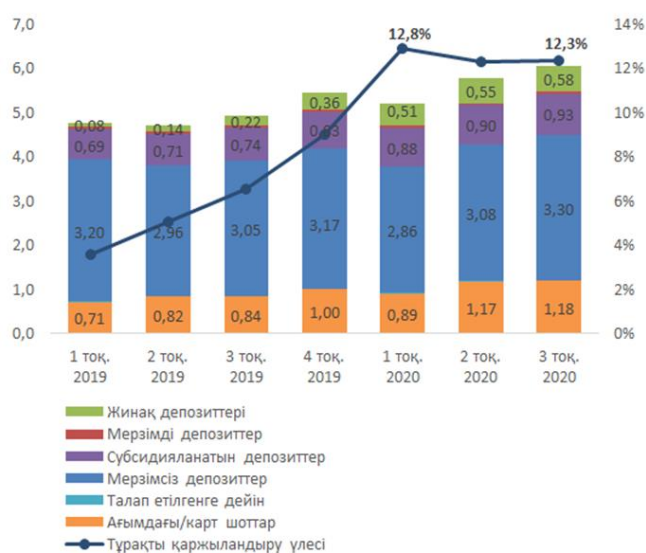
Нәтижесінде абсолюттік мәнде ең үлкен өсімді мерзімді депозиттер көрсетті (+79.2% тоқ./тоқ., +242.9 млрд. теңге, 8-сурет) – көбінесе шетел валютасындағы депозиттердің өсуіне байланысты, мерзімсіз депозиттер (+7.2%, +222.3 млрд. теңге) – 2020 жылғы 3-тоқсандағы теңгелік депозиттердің айтарлықтай өсуіне байланысты. 2020 жылдың 3-тоқсанында төмендеуді көрсеткен жалғыз сегмент талап етілгенге дейінгі депозиттер (-9.5%, -2.3 млрд. теңге, 8-сурет) – теңгедегі және валютадағы салымдардың, валютаны қайта бағалаумен және онсыз, сыртқа кетуіне байланысты.

Теңгедегі жинақ салымдарының өсімінің, 2019 жылдың 4-тоқсанында және 2020 жылдың бірінші тоқсанында ең биік өсу қарқынына қол жеткізгеннен кейін, бұл салымдар бойынша ең тартымды сыйақы мөлшерлемелеріне қарамастан, сәл баяулауын атап өткен жөн. Сонымен қатар, соңғы 2 тоқсанда теңгедегі мерзімсіз депозиттердің айтарлықтай өсімі байқалды. Бұл тенденция халықтың арасында банк жүйесіне деген сенімділіктің және коронавирустық дағдарыс жағдайында экономикалық тұрақтылықты күтуіне байланысты кейбір жағымсыз оялардың болуын көрсетуі мүмкін.

8-сурет. Депозиттер құрылымы, трлн. теңге

9-сурет. Теңгелік депозиттер құрылымы, трлн. теңге

Депозиттердің жалпы көлеміндегі тұрақты қаржыландыру үлесі² тоқсан ішінде 2.1 п.т. өсіп, 13.5% құрады, + 5.1% жыл басынан бері (8-сурет), бұл шетел валютасындағы мерзімді депозиттердің айтарлықтай өсуіне байланысты болды. Сонымен бірге, теңгедегі жалпы депозиттік салымдардың тұрақты қаржыландыру үлесі тоқсанда өзгерген жоқ және 12.3% құрады, +3.3 п.т. жыл басынан (9-сурет). Жеке тұлғалар депозиттері сегментінде теңгедегі тұрақты қаржыландырудың өсуінің болмауы (2020 жылдың 1-тоқсанының аяғындағы ең соңғы үлкен өсім 12.8% құрады) негізінен теңгедегі депозиттердің жалпы белсенді өсуіне қарамастан жинақ салымдарының өсу динамикасының баяулауымен байланысты.

Салымдардың долларлануы

2020 жылдың 3-тоқсанында депозиттердің долларлануы өзгерген жоқ және 41.6% құрады (2019 жылдың аяғында 41.8%, 10-сурет). Долларизацияның өзгеруінің болмауы шетел валютасындағы депозиттердің анағұрлым айқын емес ұлғаюымен теңгедегі депозиттердің өсуіне байланысты болды, бірақ 3-тоқсанда ұлттық валюта бағамының төмендеуіне байланысты қайта бағалауды ескере отырып, теңгедегі депозиттердің өсуінің ықпалы белгілі бір дәрежеде жойылды. Валютаны қайта бағалауды қоспағанда (2019 жылғы айырбас бағамына түзетілген) депозиттердің долларлануы 38.7% құрады (тоқсан ішінде 1.5 п.т. төмендеді, -3.1% жыл басынан, 10-сурет). Осы жылы байқалған теңгенің айтарлықтай әлсіреуіне қарамастан долларланудың қазіргі деңгейі бірнеше жылдағы мәндермен салыстырғанда ең төмен екенін айта кету керек.

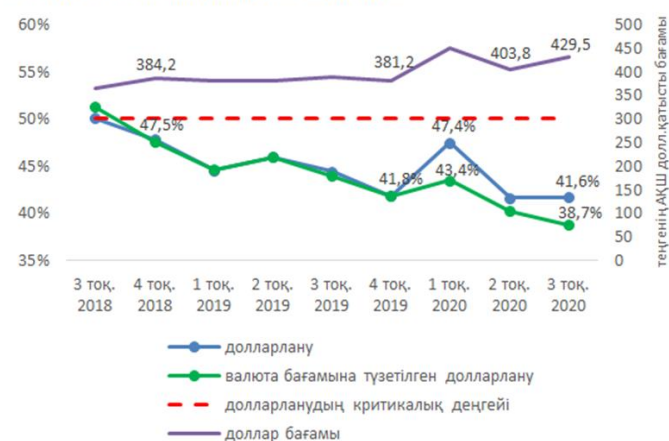
Сегменттер бойынша (валютаны қайта бағалауды ескере отырып) жалпы долларлану үлесі келесідей болды: ірі сегментте – 24.7% (2019 жылдың соңында 23.9%), көпшілік сегментте – 11.4% (2019 жылдың соңында 12.2%), ортаңғы сегментте – 5.6 % (2019 жылдың соңында 5.7%).

Валютаны қайта бағалауды қоспағанда, әр сегменттің жалпы долларлануға қосқан үлесі келесідей болды: ірі сегмент – 23% (2019 жылдың аяғында 23.9%), көпшілік сегмент – 10.6% (2019 жылдың соңында 12.2%), ортаңғы сегмент – 5.2% (2019 жылдың соңында 5.7%).

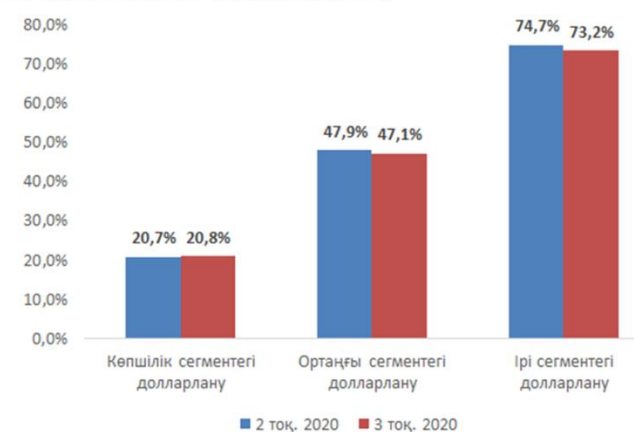
Осылайша, депозиттердің жалпы долларлану деңгейінің төмендеуіне көбіне көпшілік сегменттегі депозиттердің динамикасы және басқа сегменттердегі шетел валютасындағы депозиттер арақатынасының айтарлықтай өсуінің болмауы ықпал етеді.

Сегменттердің ішінде долларлану келесідей болды: көпшілік сегментте – 20.8% (2019 жылдың аяғында – 22.3%), ортаңғы сегментте – 47.1% (2019 жылдың соңында – 48.5%), ірі сегментте – 73.2% (2019 жылдың соңында – 71%). Барлық сегменттерде долларлану деңгейі

10-сурет. Салымдардың долларлануы

11-сурет. Сегменттердегі долларлану

² Мерзімді және жинақ депозиттерінің субсидияланатын депозиттерді шегергендегі депозиттердің жалпы сомасына қатынасы.

макроэкономикалық жағдайдың нашарлауына байланысты 2020 жылдың 1-тоқсанында күрт өсуіне қарамастан, 2019 жылдың аяғындағы деңгейден аз төмендеді. Тек ірі сегменттегі долларлану 2019 жылдың соңындағы деңгейге оралған жоқ.

Шоттар бойынша валютадағы шоттар жалпы шоттардың 6.9% құрады (2019 жылдың соңында 5.6%). Ірі шоттардың 61.1% (2019 жылдың соңында 60.2%) – валютадағы депозиттер. Ортаңғы сегментте 44.6% (2019 жылдың соңында 46.4%) валютадағы шоттар болып табылады. Көпшілік сегментте валютадағы шоттардың үлесі 6.9% құрады (2019 жылдың соңында 5.5%).

Жеделдік критерийлері бойынша ең үлкен долларлану мерзімді депозиттерде байқалады – 92% (2019 жылдың соңында 76.8%) және талап етілгенге дейінгі салымдарда – 73.3% (2019 жылдың соңында 58%). Долларланудың ең аз дәрежесі жинақ салымдарында байқалады – 19.2% (2019 жылдың соңында 27.3%) және ағымдағы карт-шоттарда – 22.5% (2019 жылдың аяғында 21%).

Нәтижесінде, қазіргі кезде депозиттік өнімнің негізінен валюта мен теңгеге бөлінуі айтарлықтай айқын қалыптасты деп қорытынды жасауға болады. Шетелдік валютаға тартылатындарға мыналар жатады: мерзімді депозиттер – сыйақы мөлшерлемесінде айырмашылықтың болмауы және жинақ салымдарымен салыстырғанда шарттардың аса қатаң еместігіне байланысты, талап етілгенге дейінгі депозиттер – жедел мобильділікке, қосымша шарттардың болмауына байланысты.

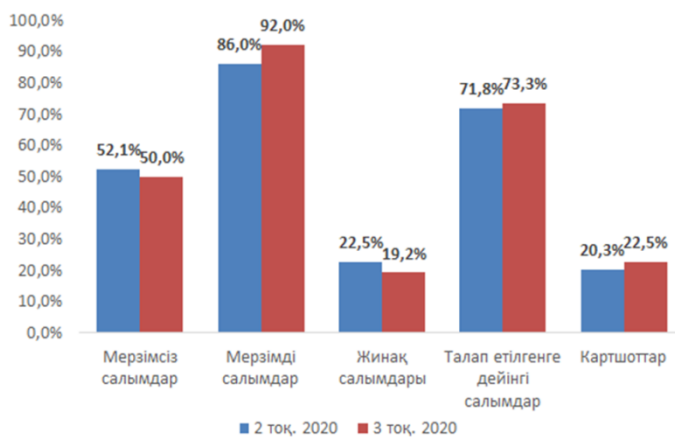
Сонымен бірге жинақ салымдары көбінесе теңгелік өнім ретінде қалыптаса бастады, оған тиімді кірістілік және оның депозит нарығында жайғасымы ықпал етеді.

Алайда валюта қорларының басым көпшілігінің мерзімсіз депозиттерде болуы (жалпы валюталық депозиттердің 76.7%) белгілі бір жағымсыз әсерін тигізуі мүмкін. Осылайша, алу, айырбастау шарттары шектелмеген мерзімсіз депозиттер қысқа мерзімде теңгелік депозиттерге аударылуы және/немесе банк жүйесінен толығымен шығарылуы мүмкін. Шетел валютасындағы бұл депозиттерді дереу жедел айырбастау мүмкіндігі, валюта бағамының айтарлықтай қысқа мерзімді ауытқуымен пайда болған теңгенің артық кірісін жоғары кірісті депозиттерге аударуға мүмкіндік береді. Бұл процесс ақша массасының шамадан тыс өсуіне әсер етеді, ұлттық валютаның әлсіреуінің инфляциялық әсерін күшейтеді.

Сыйақы мөлшермелері

3-тоқсанда мерзімсіз депозиттер бойынша нарықтық мөлшерлеме біртіндеп төмендеді (тоқсан ішінде -1.1 п.т.), соның ішінде Қор ұсынған ең жоғарғы мөлшерлемесінің және тікелей Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – ҚРҰБ) базалық мөлшерлемесінің төмендеуін

12-сурет. Депозит түрлері бойынша долларлану

көрсетті. Сонымен қатар, спредтің³ ең жоғары мөлшерлемеге дейінгі орташа өлшемі сақталады 0.4 п.т. (соңғы тоқсанның соңында 1.3 п.т., 2019 ж. 4-тоқсанының соңында 0.6 п.т.). 2-тоқсанның аяғында 3-тоқсанмен салыстырғанда осындай кең спред базалық мөлшерлемелерінің ықтимал төмендеуі туралы нарықтық күтулерді көрсетті. 3-тоқсанның соңындағы жағдай бойынша спред мөлшері ҚРҰБ базалық мөлшерлемесінің одан әрі төмендеуі ықтималдығына қатысты күтулердің әсерін тигізбейді.

Мөлшерлемелердің динамикасы 2020 жылғы 3-тоқсанда сенімді нарықтық күтулермен және ҚРҰБ мөлшерлемесінің төмендету туралы шешімімен анықталды. Осылайша 2020 жылғы 20 шілдеде ҚРҰБ пайыздық дәлізді +/- 1.5 п.т. дейін тарылта отырып, базалық мөлшерлемелері жылдық 9.0% дейін төмендету туралы шешім қабылдады.

Нарықтық мөлшерлемелері салыстырмалы түрде жоғары төмендеуін көрсеткен басқа депозиттер негізінен жинақ депозиттері болып табылады – 3 айлық депозиттер бойынша -1.8 п.т., 6 айлық -2.1 п.т., 24 айлық -1.6 п.т. Бұған қарамастан, жинақ депозиттерінің мөлшерлемелері жүйеде ең жоғары болып қалуда: 12 ай (13.6%) және 24 ай (12.4%).

Сондай-ақ, нарықтың ең ұзақ мерзімді жинақ салымдарына деген сұранысының жетіспеушілігінің белгілі бір дәрежесін атап өткен жөн (24 айлық депозиттер бойынша), бұл 12 айлық жинақ депозиттеріне қатысты төмен мөлшерлемеден көрінеді: 2020 жылдың 3-тоқсанының соңында айырмашылық 1.2 п.т. (2020 жылғы 2-тоқсанның аяғында 0.2 п.т. айырмашылық) – осы классификацияны енгізгеннен кейінгі ең жоғары мән.

2020 жылғы 3-тоқсандағы мерзімді депозиттер бойынша нарықтық мөлшерлемелер белгілі бір деңгейде тоқырауды көрсетті. Осылайша, ең маңызды өзгерістер тек: 6 айлық мерзімді салымдарда (-0.6 п.т., соңғы тоқсанда +1.4) және 12 айлық (+0.5 п.т., соңғы тоқсанда -0.1 п.т.) мерзімді салымдарда болды. Алайда, айқын өзгеру динамикасы болмаса да, мерзімді депозиттер бойынша ағымдағы нарықтық мөлшерлемелер ерекше талдамалық қызығушылық тудырады.

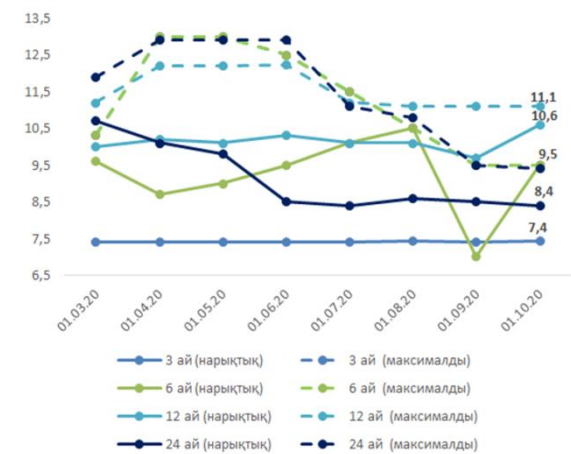
Осылайша, депозиттердің осы түрлері бойынша ең жоғары ұсынылған мөлшерлемелердің, ҚРҰБ базалық мөлшерлемесінің күрт өсуіне байланысты, шың мәндерінен кейін жүйелі түрде төмендеуіне қарамастан, мерзімді депозиттер бойынша нарықтық мөлшерлемелер баяу төмендей бастады, сонымен қатар ұсынылған ең жоғарғы мөлшерлемелерге қатысты бұрын сақталған жоғары спредтің айтарлықтай төмендеуі байқалды.

Нәтижесінде мерзімді депозиттер бойынша (6 және 12 айға – ең танымал) ең жоғары ұсынылған және нарықтық мөлшерлемелер арасындағы спред 2020 жылдың 3-

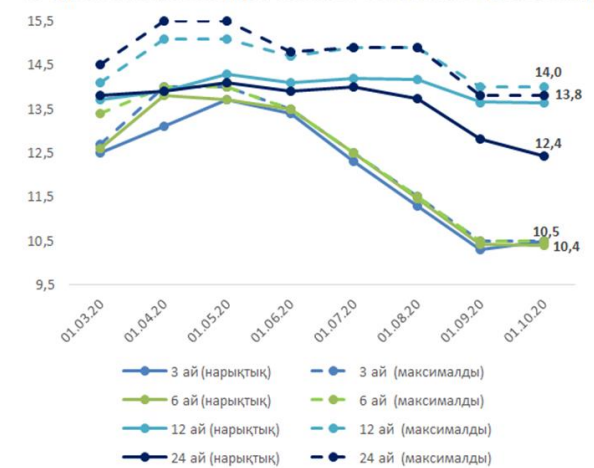
13-сурет. Мерзімсіз салымдар бойынша сыйақы мөлшерлемесінің динамикасы

14-сурет. Мерзімді салымдар бойынша сыйақы мөлшерлемесінің динамикасы

15-сурет. Жинақ салымдары бойынша сыйақы мөлшерлемесінің динамикасы

³ Қолданыстағы нарықтық мөлшерлеме мен депозиттік өнімнің нақты түрі үшін ұсынылатын ең жоғары мөлшерлеме арасындағы айырмашылық

тоқсанының соңында нөлге жақындады. 6 айлық жинақ және 6 айлық мерзімді депозиттердің нарықтық мөлшерлемелері арасындағы айырмашылық 3-тоқсанның аяғында 0.9 п.т. құрады (соңғы тоқсанда 2.4 п.т., 2020 жылдың басында 4.2 п.т.). Сонымен бірге 3-тоқсанның аяғында 12 айлық жинақ пен 12 айлық мерзімді салымдар бойынша нарықтық мөлшерлемелер арасындағы айырмашылық 3 п.т. құрады (соңғы тоқсанда 4.1 п.т., 2020 жылдың басында 3.8 п.т.).

Негізгі депозиттер бойынша нақты мөлшерлемелер (нарықтық мөлшерлеме - инфляция) базалық мөлшерлеме азайғаннан кейін төмендеді (базалық мөлшерлеменің өзгеруі -0.5 п.т.), ал инфляция 7% деңгейінде тұрақталды. Ең үлкен өзгерісті тоқсан ішінде 1.1 п.т. (-2.3 п.т. соңғы тоқсанда, -2.2 п.т. жыл басынан) төмендеген мерзімсіз салымдар бойынша нақты мөлшерлемелер көрсетіп, 1.6% құрады. Осылайша, мерзімсіз депозиттер бойынша нақты нарықтық мөлшерлемелер бірнеше жыл ішінде алғаш рет ҚРҰБ-нің нақты мөлшерлемесінен едәуір төмен.

Мерзімді депозиттердің нақты нарықтық сыйақы мөлшерлемесі (индикативті – 12 ай мерзімді депозиттер) 3-тоқсанда 0.5 п.т. өсіп (соңғы тоқсанда -0.7 п.т., жыл басынан -0.9 п.т.), 3.6% құрады. Жинақ депозиттері бойынша нақты нарықтық сыйақы мөлшерлемесі (индикативті – 12 ай мерзімді жинақ депозиттер) 2020 жылғы 3-тоқсанда 0.6 п.т. төмендеді (соңғы тоқсанда -0.3 п.т., жыл басынан -1.7 п.т.) және 6.6% құрады.

16-сурет. Инфляция деңгейіне түзетілген депозиттер бойынша сыйақы мөлшерлемесінің динамикасы

